

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL SUDA

PREDMET HÜSEYİN TURAN PROTIV TURSKE

(Zahtjev br. 11529/02)

PRESUDA

STRASBOURG

4. ožujka 2008.

KONAČNA

4. lipnja 2008.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Hüseyin Turan protiv Turske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Françoise Tulkens, *predsjednica*,

Antonella Mularoni,

Rıza Türmen,

Vladimiro Zagrebelsky,

Danutė Jočienė,

Dragoljub Popović,

András Sajó, *suci*,

i Sally Dollé, *tajnica odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 12. veljače 2008.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 11529/02) koji je protiv Republike Turske dana 7. siječnja 2002. državljanin te države g. Hüseyin Turan („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”).

2. Podnositelja zahtjeva zastupao je g. A. Terece, odvjetnik u Izmiru. Turska vlada („Vlada”) nije odredila zastupnika za ovaj postupak pred Sudom.

3. Sud je dana 9. lipnja 2006. odlučio obavijestiti Vladu o prigovoru zbog izostanka rasprave pred kaznenim sudom. Pozivajući se na odredbe članka 29. stavka 3., odlučio je da će se istodobno ispitati dopuštenost i osnovanost predmeta.

ČINJENICE**I. POZADINA PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva rođen je 1963. godine i živi u gradu Izmiru.

5. Dana 24. veljače 1999. inspektor socijalnog osiguranja iz Izmira posjetio je gradilište zgrade u vlasništvu podnositelja zahtjeva.

6. Dana 8. srpnja 1999. zavod za socijalno osiguranje obavijestio je podnositelja zahtjeva o upravnoj novčanoj kazni od 716.625.000,00 turskih lira (TRL, otprilike 1.650,00 eura) zbog kršenja članka 140. Zakona br. 506 o socijalnom osiguranju, odnosno neprijavlivanja zaposlenika i

nepodnošenja potvrda o plaćanju. Pritom se pozvao na zapisnik koji je 16. ožujka 1999. sastavio njegov inspektor.

7. Podnositelj zahtjeva podnio je 16. srpnja 1999. žalbu žalbenom vijeću zavoda za socijalno osiguranje.

8. Dana 14. siječnja 2000. žalbeno vijeće navelo je da je, prema zapisniku sastavljenom na dan kad je inspektor posjetio gradilište, Nuri Turan, bliski srodnik podnositelja zahtjeva, izjavio da je radio na gradilištu tijekom siječnja, veljače, ožujka i travnja 1997., petnaest dana mjesečno, a da pritom to zaposlenje nije prijavio u sustavu socijalnog osiguranja. U svojem izvješću od 16. ožujka 1999. inspektor je naveo da je na gradilištu bio prijavljen samo jedan radnik tijekom tog razdoblja i da nije bilo moguće izvesti radove o kojima je riječ sa samo jednim radnikom. Tijekom posjeta 24. veljače 1999. inspektor je isto tako utvrdio da je obavljeno 76,26 % radova te je zaključio da radna snaga prijavljena za veljaču 1999. nije bila dovoljna [da bi se radovi izveli u toj mjeri].

Nakon što je primilo na znanje ta razmatranja, vijeće je odbacilo žalbu podnositelja zahtjeva uz obrazloženje da je nepravodobna.

9. Odvjetnik podnositelja zahtjeva podnio je 31. siječnja 2000. Kaznenom sudu u Bornovi prigovor protiv odluke vijeća te je zatražio ukidanje novčane kazne. Naveo je da Nuri Turan nije radio na gradilištu tijekom navedenog razdoblja te je osporio zaključak inspektora prema kojem radna snaga prijavljena za veljaču 1999. nije bila dovoljna. U tom je pogledu naveo da je prodavatelj zgrade već bio izvršio dio radova.

10. Podnositelj zahtjeva istog je dana platio iznos novčane kazne, uvećan za zatezne kamate koje su tekle od 15. srpnja 1999.

11. Kazneni sud, donoseći konačnu odluku u ovom predmetu 19. kolovoza 2001. djelomično je prihvatio prigovor podnositelja zahtjeva. Taj je sud istaknuo da se na temelju članka 140. Zakona o socijalnom osiguranju ne može izreći upravna novčana kazna zbog nepodnošenja potvrda o plaćanju te je ukinuo tu novčanu kaznu koja odgovara iznosu od 190.170.000,00 turskih lira.

U preostalom dijelu sudac je istaknuo da je Nuri Turan, koji nije istaknuo nikakvu primjedbu na zapisnik, potpisao zapisnik sastavljen 24. veljače 1999. Budući da podnositelj zahtjeva nije podnio nijedan dokument koji bi mogao dovesti u pitanje informacije sadržane u tom zapisniku, sudac je smatrao da je osporavanje činjenica i informacija sadržanih u dokumentima neosnovano te je procijenio da nije potrebno provesti vještačenje u tom pogledu.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

12. U relevantno vrijeme Kazneni sud, rješavajući po žalbi za ukidanje upravne novčane kazne, donio je konačnu odluku o spisu. Članak 302. starog Zakona o kaznenom postupku glasio je kako slijedi:

„Osım u slučajevima predviđenima zakonom, postupak povodom prigovora vodi se bez održavanja rasprave. Ako je potrebno, sasluša se državni odvjetnik. (...)”

13. Članak 140. Zakona br. 506 o socijalnom osiguranju izmijenjen je nekoliko puta od relevantnog vremena. Zadnja izmjena izvršena je Zakonom br. 5655 od 9. svibnja 2007. Prema toj izmjeni, ako vijeće za socijalno osiguranje odbije prigovor protiv upravne novčane kazne, može se podnijeti žalba nadležnom upravnom sudu koji će održati raspravu na zahtjev jedne od stranaka.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. KONVENCIJE

14. Podnositelj zahtjeva prigovorio je zbog neodržavanja rasprave pred Kaznenim sudom i duljine postupka koji se pred njim vodio. Smatrao je da to predstavlja povredu članka 6. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„1. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi (...) svatko ima pravo da (...) sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj.”

A. Dopuštenost

1. Primjenjivost članka 6. stavka 1.

15. Vlada je osporila primjenjivost članka 6. Konvencije. Napomenula je da povreda koja se stavlja na teret podnositelju zahtjeva nije obuhvaćena područjem primjene kaznenog prava u nacionalnom pravu. Navela je i da se ni na temelju prirode djela ni stupnja težine upravne novčane kazne ne može zaključiti da je ta odredba primjenjiva.

16. Podnositelj zahtjeva osporio je tvrdnje Vlade.

17. U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, primjenjivost kaznenog aspekta članka 6. mora se ocjenjivati na temelju triju kriterija, koji se često nazivaju „kriteriji Engel”, a to su: (a) pravna klasifikacija djela u domaćem pravu; (b) sama priroda djela i (c) težina izrečene sankcije (vidi, među mnogim drugim, predmet *Ezeh i Connors protiv Ujedinjene Kraljevine* [VV], br. 39665/98 i 40086/98, stavak 82., EKLJP 2003-X). Drugi i treći kriterij alternativni su i nisu nužno kumulativni. Za primjenjivost članka 6. dovoljno je da je djelo kaznene prirode ili da je osobi izrečena sankcija koja je po svojoj prirodi i težini općenito primjenjiva u kaznenim pitanjima. To ne isključuje primjenu kumulativnog pristupa ako zasebna analiza svakog kriterija ne omogućuje donošenje jasnog zaključka o postojanju optužbe za kazneno djelo (vidi *Lauko protiv Slovačke*, 2. rujna 1998., *Izješća o presudama i odlukama* 1998-VI, str.

2504 – 2505, stavak 57., *Jussila protiv Finske* [VV], br. 73053/01, stavak 31., EKLJP 2006, i nedavni predmet *Zaicevs protiv Latvije*, br. 65022/01, stavak 31., EKLJP 2007 – ... (izvadci).

18. U ovom predmetu podnositelju zahtjeva naloženo je platiti upravnu novčanu kaznu u skladu s člankom 140. Zakona o socijalnom osiguranju zbog neprijavlivanja zaposlenika. Prema turskom pravu, činjenica koja se stavlja na teret podnositelju zahtjeva nije bila obuhvaćena područjem primjene kaznenog prava. Međutim, indikacije iz nacionalnog prava tužene države imaju samo relativnu vrijednost. Kriterij koji se odnosi na prirodu djela čimbenik je od veće važnosti (vidi *Öztürk protiv Njemačke*, 21. veljače 1984., serija A br. 73, str. 19, stavak 52. i gore navedeni predmet *Jussila*, stavak 38.).

19. U tom pogledu Sud napominje da se novčana kazna izrečena podnositelju zahtjeva temelji na općim pravnim odredbama. Pravno pravilo koje je prekršila dotična osoba odnosi se na sve građane u svojstvu poreznih obveznika. Njime se propisuju određena ponašanja, odnosno prijava zaposlene osobe, te se taj zahtjev kombinira s kaznenom sankcijom. Svrha sporne novčane kazne nije bila naknada materijalne štete, već je ona izrečena kako bi se spriječilo ponavljanje inkriminiranog postupanja. Stoga su opća narav zakonske odredbe koju je podnositelj zahtjeva povrijedio te preventivni i kazneni cilj izrečene sankcije dovoljni da se utvrdi kaznena priroda djela s obzirom na članak 6. Konvencije.

20. Naposljetku, kad je riječ o trećem kriteriju, Sud smatra da blagost novčane kazne izrečene podnositelju zahtjeva ne dovodi do njezina isključenja iz područja primjene članka 6. Konvencije. U tom pogledu valja podsjetiti na to da relativna blagost onoga što je u pitanju ne može djelo lišiti njegovog inherentnog kaznenog karaktera (vidi gore navedeni predmet *Öztürk*, str. 21, stavak 54.).

21. S obzirom na prethodno navedeno, Sud je zaključio da je protiv podnositelja zahtjeva podignuta „optužnica za kazneno djelo”. Stoga je u ovom predmetu članak 6. Konvencije primjenjiv.

2. *Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava*

22. Vlada je pozvala Sud da odbaci prigovor na temelju članka 6. Konvencije zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava u dijelu u kojem je prigovor podnesen vijeću za socijalno osiguranje odbačen zbog nepravodobnosti.

23. Podnositelj zahtjeva osporio je prigovor Vlade.

24. Sud ističe da je, nakon što je vijeće za socijalno osiguranje odbacilo njegovu žalbu zbog nepravodobnosti, podnositelj zahtjeva podnio prigovor Kaznenom sudu, koji je razmatrao osnovanost predmeta. Stoga smatra da je podnositelj zahtjeva ispunio uvjet iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava i odbija ovaj prigovor.

3. Trajanje postupka koji se vodio pred Kaznenim sudom

25. Sud napominje da je razdoblje koje treba razmotriti započelo 31. siječnja 2000. podnošenjem prigovora Kaznenom sudu i završilo 19. kolovoza 2001. Stoga je trajalo otprilike godinu dana i šest mjeseci.

26. Podsjeća da se razumno trajanje postupka ocjenjuje na temelju okolnosti predmeta i uzimajući u obzir kriterije iz sudske prakse Suda, osobito složenost predmeta, postupanje podnositelja zahtjeva i nadležnih tijela (vidi, među mnogim drugim, *Pélissier i Sassi protiv Francuske* [VV], br. 25444/94, stavak 67., EKLJP 1999-II).

27. S obzirom na svoju sudsku praksu u tom području, nakon što je ispitao materijale koji su mu podneseni, Sud ocjenjuje da u ovom predmetu trajanje postupka nije bilo prekomjerno i da ispunjava zahtjev „razumnog roka”. Iz toga slijedi da je ovaj prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavcima 3. i 4. Konvencije.

4. Neodržavanje rasprave pred Kaznenim sudom

28. Sud smatra da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

29. Vlada je tvrdila da neodržavanje rasprave pred Kaznenim sudom nije narušilo poštenost postupka. Napomenula je da Kazneni sud nije izrekao novu sankciju ili pogoršao posljedice novčane kazne, već je samo provjerio njezinu zakonitost.

30. Podnositelj zahtjeva ponovio je svoje tvrdnje i podsjetio na važnost održavanja rasprave s obzirom na sudsku praksu Suda.

31. Sud podsjeća da je održavanje javne rasprave jedno od temeljnih načela sadržanih u članku 6. stavku 1. Konvencije. Njime se stranke u sporu štite od tajnog pravosuđa bez kontrole javnosti te je stoga jedno od sredstava za očuvanje povjerenja u sudove. Transparentnost koju to načelo daje djelovanju pravosudnog sustava pridonosi postizanju cilja navedenog članka 6. stavka 1., odnosno poštenog suđenja, čije je jamstvo jedno od načela svakog demokratskog društva (vidi *Sutter protiv Švicarske*, 22. veljače 1984., serija A br. 74, str. 12, stavak 26., *Gautrin i dr. protiv Francuske*, 20. svibnja 1998., *Izvješća* 1998-III, str. 1023 – 1024, stavak 42., i *Stefanelli protiv San Marina*, br. 35396/97, stavak 19., EKLJP 2000-II). Održavanje rasprave od posebne je važnosti u kaznenim predmetima, kada općenito mora postojati prvostupanjski sud koji u potpunosti ispunjava zahtjeve iz članka 6. (vidi *Findlay protiv Ujedinjene Kraljevine*, 25. veljače 1997., *Izvješća* 1997-I, stavak 79.) i pred kojim pojedinac može legitimno zahtijevati da bude „saslušan” i da osobito ima

moгуćnost usmeno iznijeti svoju obranu, saslušati dokaze podnesene protiv njega, ispitati i unakrsno ispitati svjedoke.

32. S obzirom na navedeno, Sud ne isključuje mogućnost da se u okviru određenih kaznenih postupaka sudovi pred kojima je postupak pokrenut mogu, zbog prirode otvorenih pitanja, suzdržati od održavanja rasprave. Iako valja imati na umu da kazneni postupci, čiji je cilj određivanje kaznene odgovornosti i izricanje kaznenih i odvrćajućih mjera, imaju određenu težinu, podrazumijeva se da neki od njih ne donose stigmu za one na koje se odnose i da nemaju sve „optužnice za kazneno djelo” jednaku težinu. Osim toga, usvajanjem autonomnog tumačenja pojma „optužnica za kazneno djelo” primjenom kriterija Engel, tijela Konvencije postavila su temelje za postupno proširenje primjene kaznenog aspekta članka 6. na područja koja formalno nisu obuhvaćena tradicionalnim kategorijama kaznenog prava, kao što su upravni prekršaji, sankcije za nepoštovanje zatvorskih pravila, carinski prekršaji, novčane kazne izrečene za povredu prava tržišnog natjecanja i novčane kazne koje izriču financijski sudovi (vidi gore navedeni predmet *Jussila*, stavak 43.).

33. U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, u postupku pred prvim i jedinim sudom pravo svake osobe na „javno saslušanje” u smislu članka 6. stavka 1. podrazumijeva pravo na „raspravu”, osim ako iznimne okolnosti opravdavaju njezino neodržavanje (vidi, primjerice, *Håkansson i Sturesson protiv Švedske*, 21. veljače 1990., serija A br. 171-A, str. 20, stavak 64., *Fredin protiv Švedske (br. 2)*, 23. veljače 1994., serija A br. 283-A, str. 10 – 11, stavci 21. – 22., *Allan Jacobsson protiv Švedske (br. 2)*, 19. veljače 1998., *Izvjješća 1998-I*, str. 168, stavak 46., i *Göç protiv Turske [VV]*, br. 36590/97, stavak 47., EKLJP 2002-V).

34. Sud napominje da je Kazneni sud u relevantno vrijeme bio nadležan za odlučivanje o prigovoru podnesenom protiv upravne novčane kazne izrečene na temelju članka 140. Zakona o socijalnom osiguranju. Postupak pred Kaznenim sudom vodio se bez održavanja rasprave. Sudac je presudio isključivo na temelju spisa i donio konačnu presudu. Prema odredbama članka 302. starog Zakona o kaznenom postupku, održavanje rasprave bilo je moguće samo u slučajevima predviđenima zakonom.

35. U ovom predmetu podnositelj zahtjeva nikada nije imao priliku osobno se pojaviti pred sucem imenovanim da mu sudi i usmeno braniti svoje argumente iako je osporavao točnost informacija sadržanih u inspekcijском izvješću od 16. ožujka 1999. godine. U predmetu su iznesena neslaganja u pogledu činjenica na kojima se temeljila upravna novčana kazna. To stoga nisu bila samo pitanja tehničke naravi koja su se na zadovoljavajući način mogla riješiti isključivo na temelju spisa. Naprotiv, Sud smatra da bi za pravilno djelovanje pravosudnog sustava bilo bolje da se o neslaganju u pogledu činjenica slobodno raspravljalo tijekom rasprave pred Kaznenim sudom. Podnositelj zahtjeva trebao je dobiti priliku da ispita inspektora socijalnog osiguranja i svjedoke.

36. Sud nadalje primjećuje da podnositelj zahtjeva nije dobio priliku zatražiti raspravu (vidi, *a contrario*, gore navedeni predmet *Jussila*, stavak 48., i predmet *Vilho Eskelinen i drugi protiv Finske* [VV], br. 63235/00, stavak 74., EKLJP 2007 – ...) i da se postupak odvijao pred prvim i jedinim sudom, tako da protiv odluke Kaznenog suda nije mogao podnijeti žalbu.

37. Zbog toga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

38. Pozivajući se na članak 13. Konvencije, podnositelj zahtjeva prigovorio je da se protiv odluke Kaznenog suda nije mogla podnijeti žalba.

39. Uzimajući u obzir utvrđenje koje se odnosi na članak 6. u vezi s neodržavanjem rasprave pred Kaznenim sudom (stavci 35. – 37. ove presude), Sud smatra da nema potrebe posebno ispitivati ovaj prigovor.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1

40. Podnositelj zahtjeva naveo je da je činjenica da je ostvario samo djelomičan povrat novčane kazne nakon dugotrajnog postupka predstavljala povredu članka 1. Protokola br. 1.

41. S obzirom na gornji zaključak u vezi s prigovorom zbog duljine trajanja postupka (stavak 27. ove presude), ovaj je prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavcima 3. i 4. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

42. Člankom 41. Konvencije predviđeno je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarne pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Šteta

43. Podnositelj zahtjeva potraživao je 1.500,00 eura (EUR) na ime naknade materijalne štete, što je iznos koji odgovara upravnoj kazni koju je platio.

Podnositelj zahtjeva potraživao je i 2.000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete koju je navodno pretrpio.

44. Sud ne može nagađati o zaključcima do kojih bi turski sudovi došli da nije bilo uočenih nedostataka te stoga odbija zahtjev podnositelja zahtjeva za naknadu materijalne štete.

Smatra da je podnositelj zahtjeva pretrpio određenu nematerijalnu štetu za koju je jednostavno utvrđivanje povrede dovoljna naknada.

B. Troškovi i izdatci

45. Podnositelj zahtjeva potraživao je i 2.000,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih u postupcima pred domaćim sudovima i Sudom. Navedeno nije potkrijepio nikakvim dokazima.

46. U skladu sa sudskom praksom Suda podnositelj zahtjeva može ostvariti naknadu troškova samo ako je dokazano da su stvarno i nužno nastali i bili razumni glede iznosa.

Uzimajući u obzir materijale koje posjeduje i navedene kriterije, Sud odbija zahtjev za troškove i izdatke.

IZ TIH RAZLOGA SUD

1. *utvrđuje*, većinom glasova, da je zahtjev dopušten u smislu prigovora na temelju članka 6. (neodržavanje rasprave pred Kaznenim sudom) i jednoglasno odbija preostali dio zahtjeva
2. *presuđuje*, s pet glasova za i dva protiv, da je došlo do povrede članka 6. Konvencije
3. *presuđuje*, jednoglasno, da nije potrebno odvojeno ispitivati prigovor na temelju članka 13. Konvencije
4. *presuđuje*, jednoglasno, da ova presuda sama po sebi predstavlja dovoljnu pravednu naknadu za bilo kakvu nematerijalnu štetu koju je pretrpio podnositelj zahtjeva
5. *odbija*, jednoglasno, preostali dio zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na francuskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 4. ožujka 2008. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Sally Dollé
tajnica

Françoise Tulkens
predsjednica

U skladu s člankom 45. stavkom 2. Konvencije i pravilom 74. stavkom 2. Poslovnika, ovoj se presudi prilažu sljedeća izdvojena mišljenja:

- suglasno mišljenje sutkinje Mularoni
- zajedničko suprotstavljeno mišljenje suca Türmena i sutkinje Jočiené.

F.T.
S.D.

SUGLASNO MIŠLJENJE SUTKINJE MULARONI

U ovom sam predmetu poprilično oklijevala u pogledu primjenjivosti članka 6.

Naposljetku, odlučila sam se iz obveze prikloniti većini, s obzirom na to da je Veliko vijeće u predmetu *Jussila protiv Finske* (br. 73053/01, presuda od 23. studenoga 2006.) odlučilo u smislu s kojim se ne slažem, no koji moram poštovati.

Ponavljajući kriterije utvrđene presudom u predmetu *Engel protiv Nizozemske* (Serija A-22), Sud je potvrdio da prilikom utvrđivanja primjenjivosti članka 6. u kaznenom aspektu treba uzeti u obzir:

- a) pravnu klasifikaciju djela u domaćem pravu
- b) samu prirodu djela
- c) težinu izrečene sankcije.

Što se tiče prvog elementa, nesporno je da je, u skladu s nacionalnim pravom, djelo obuhvaćeno područjem primjene upravnog prava.

Kad je riječ o trećem elementu, izrečena novčana kazna iznosila je oko 1.650,00 eura, što se moglo smatrati relativno blagom sankcijom. Međutim, s obzirom na to da je Sud u predmetu *Jussila* presudio da blagost novčane kazne u svakom slučaju ne dovodi do njezina isključenja iz područja primjene članka 6. (vidi stavak 38.), preostaje mi ispitati drugi kriterij.

Što se tiče prirode djela, Veliko vijeće navelo je da je taj kriterij najvažniji i da je potrebno ispitati:

(1) temelje li se primijenjene sankcije na općim pravnim odredbama koje se primjenjuju na sve porezne obveznike,

(2) jesu li svrha sankcija novčana naknada štete ili se temelje na normi koja ima i preventivni i kazneni cilj. Već samo taj aspekt dovoljan je kako bi se djelo smatralo kaznenim djelom (gore navedeni predmet *Jussila*, stavak 38.).

Za razliku od mojih kolega u većini (vidi stavak 19. presude), smatram da se u ovom predmetu ne može zaključiti da se upravna novčana kazna o kojoj je riječ temeljila na općoj pravnoj odredbi primjenjivoj na sve porezne obveznike. Naprotiv, smatram da se pravilo koje je podnositelj zahtjeva povrijedio odnosi na određenu skupinu osoba s posebnim statusom, odnosno poslodavce.

Međutim, pravilo se temeljilo na normi kojom se nastoji ostvariti i preventivni i kazneni cilj (kao i svaka upravna kazna, dodala bih). Stoga se moram prikloniti tom potkriteriju iz presude u predmetu *Jussila* i zaključiti da je članak 6. primjenjiv u kaznenom aspektu. Ako je članak 6. primjenjiv, nema sumnje da je bio povrijeđen s obzirom na to da zakonom koji je bio na snazi u relevantno vrijeme nije bilo predviđeno održavanje rasprave (vidi, nasuprot tome, gore navedeni predmet *Jussila*, stavak 48.).

S obzirom na navedeno, priznajem da mi je teško primijeniti kriterije iz presude u predmetu *Jussila*, kojima se od nas zahtijeva da kažemo da je

kazneno djelo ono što očito nije kazneno djelo i da istodobno, nakon što utvrdimo da je članak 6. primjenjiv u kaznenom aspektu, provjerimo mogu li se zanemariti jamstva poštenog suđenja (gore navedeni predmet *Jussila*, stavci 46. – 49.).

Umjesto toga, snažno bih se založila za drukčije rješenje, odnosno ono prema kojemu su svi postupci koji uključuju sudsko preispitivanje, neovisno o tome je li riječ o kaznenom, građanskom ili upravnom pravu, obuhvaćeni člankom 6. Konvencije i da stoga stranke u sporu moraju moći uživati sva jamstva poštenog suđenja. Razvoj prakse u tom području od 80-ih godina omogućio bi nam da to jednostavno učinimo, umjesto da nas se obvezuje da razmatramo pravne argumente i zaključke koji, prema mojemu mišljenju, ne drže vodu. Međutim, izbor Suda u presudi u predmetu *Jussila* razlikuje se od navedenoga i stoga treba primijeniti kriterije koji su u njoj navedeni.

ZAJEDNIČKO SUPROTSTAVLJENO MIŠLJENJE SUCA TÜRMEŃA I SUTKINJE JOČIENĚ

(Prijevod)

Za razliku od većine, smatramo da u ovom predmetu nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije. Do tog smo zaključka došli jer smatramo da ta odredba nije primjenjiva u okolnostima ovog predmeta.

U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, primjenjivost članka 6. u kaznenom aspektu mora se ocijeniti na temelju triju kriterija navedenih u presudi u predmetu *Engel i dr. protiv Nizozemske* (8. lipnja 1976., serija A br. 22), dalje u tekstu: kriteriji Engel, odnosno na temelju:

a) pravne klasifikacije djela u domaćem pravu

b) same prirode djela i

(c) težine izrečene sankcije (vidi, među mnogim drugim, predmet *Ezeh i Connors protiv Ujedinjene Kraljevine* [VV], br. 39665/98 i 40086/98, stavak 82., EKLJP 2003-X).

Drugi i treći kriterij alternativni su i nisu nužno kumulativni. Za primjenu članka 6. dovoljno je da je djelo kaznene prirode ili da je osobi izrečena sankcija koja je po svojoj prirodi i težini općenito primjenjiva u kaznenim pitanjima. To ne isključuje primjenu kumulativnog pristupa ako zasebna analiza svakog kriterija ne omogućuje donošenje jasnog zaključka o postojanju optužbe za kazneno djelo (vidi *Lauko protiv Slovačke*, 2. rujna 1998., *Izvjješća* 1998-VI, str. 2504 – 2505, stavak 57., *Jussila protiv Finske* [VV], br. 73053/01, stavak 31., EKLJP 2006 – ..., i nedavni predmet *Zaicevs protiv Latvije*, br. 65022/01, stavak 31., EKLJP 2007 – ...).

U ovom se predmetu postavlja pitanje je li članak 6. stavak 1. bio primjenjiv u kaznenom aspektu. Sud od presude u predmetu *Engel* primjenjuje ta tri kriterija, koja je nedavno potvrdilo Veliko vijeće (u predmetima *Ezeh i Connors* i *Jussila*).

Slažemo se s većinom vijeća oko primjene tih kriterija. Međutim, ne možemo prihvatiti argumente većine vijeća u pogledu primjene članka 6. (stavci 18. – 20. presude).

Što se tiče prvog kriterija, smatramo da je podnositelju zahtjeva naloženo platiti upravnu novčanu kaznu u skladu s člankom 140. Zakona o socijalnom osiguranju zbog neprijavlivanja zaposlenika. Prema turskom pravu, činjenica koja se stavlja na teret podnositelju zahtjeva stoga nije bila obuhvaćena područjem primjene kaznenog prava. Osim toga, smatramo da sama činjenica da je Kazneni sud bio nadležan za odlučivanje o prigovoru protiv upravne novčane kazne (vidi prve dvije gornje rečenice)

ne znači da je članak 6. Konvencije primjenjiv u kaznenom aspektu.

Što se tiče same prirode djela (drugi kriterij Engel), napominjemo da se pravno pravilo koje je podnositelj zahtjeva povrijedio odnosi na određene osobe, odnosno poslodavce. Njime se propisuju određena postupanja, odnosno prijava zaposlene osobe, te se taj zahtjev kombinira s kaznenom sankcijom. Iako je točno da svrha te novčane kazne nije bila novčana naknada štete, nego je njezin cilj bio sankcionirati kako bi se spriječilo ponavljanje inkriminiranog postupanja smatramo da ta okolnost sama po sebi nije dovoljna da bi navedena sankcija postala kaznenopravna. Naime, preventivni i kazneni cilj mogu se pronaći i u kaznenim sankcijama i u isključivo upravnim sankcijama.

Što se tiče prirode i stupnja težine sankcije, naglasili bismo relativnu blagost iznosa novčane kazne izrečene podnositelju zahtjeva. Novčana kazna o kojoj je riječ bila je daleko od znatnog opsega potrebnog za utvrđivanje kaznene naravi predmeta (vidi *Morel protiv Francuske*, (odl.) br. 54559/00, EKLJP 2003-IX). Osim toga, nije utvrđeno, niti je podnositelj zahtjeva tvrdio, da se novčana kazna može zamijeniti kaznom lišenja slobode u slučaju neplaćanja. Osim toga, nije postojala opasnost od kaznenog progona protiv podnositelja zahtjeva kao zamjena za novčanu kaznu.

Čini se da je većina temeljila svoje mišljenje na dvjema pretpostavkama kako bi zaključila da je članak 6. primjenjiv: (a) nacionalno pravo primjenjuje se na sve poslodavce koji uplaćuju doprinose u fond socijalnog osiguranja i (b) novčana kazna izrečena podnositelju zahtjeva imala je kaznenu, a ne odvratajuću svrhu. Sankcija je stoga, prema mišljenju većine, bila kaznenopravne prirode i članak 6. bio je primjenjiv (stavak 19. presude).

Međutim, ne razumijemo, kao prvo, zašto je većina htjela utvrditi je li ta kazna utjecala na sve građane ili skupinu građana kada je bila riječ o povredi objektivne i opće norme. Očigledan je odgovor na to da se na sve osobe koje krše objektivni i opći standard moraju primjenjivati iste sankcije.

Kao drugo, ne razumijemo ni koji kriteriji omogućuju razlikovanje odvratajućeg cilja sankcije od njezina kaznenog cilja. Oba su cilja svojstvena svakoj sankciji, bila ona upravna ili kaznenopravna.

U oba se slučaja u potpunosti slažemo sa suprotstavljenim mišljenjem koje su iznijeli suci Costa, Cabral Barreto, Mularoni i Caflisch u presudi u predmetu *Jussila* (gore naveden).

Smatramo da je riječ o pitanju načela. Ako Sud želi zadržati razliku između kaznenih i upravnih postupaka i isključiti upravni postupak iz područja primjene članka 6., tada bi morao utvrditi jasne kriterije koji pružaju minimalnu razinu pravne sigurnosti.

Zaključno, nakon ocjene važnosti različitih aspekata ovog predmeta s obzirom na kriterije Engel, smatramo da se sankcija o kojoj je riječ ne može kvalificirati kao kaznena na temelju navedenih elemenata. Postupak kojemu

14 PRESUDA HÜSEYİN TURAN PROTIV TURSKE – ZAJEDNIČKO SUPROTSTAVLJENO
MIŠLJENJE

SUCA TÜRMEŃA I SUTKINJE JOČIENĚ

je podnositelj zahtjeva prigovorio stoga se nije odnosio na „osnovanost optuŃbe za kazneno djelo” u smislu članka 6. Konvencije.

Iz toga slijedi da je taj prigovor nespojiv *ratione materiae* s odredbama Konvencije u smislu članka 35. stavka 3. i da ga treba odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 4.

Ako članak 6. stavak 1. nije primjenjiv, onda, jasno, ne može doći ni do njegove povrede. Iz tog razloga nismo glasovali kao većina u vezi s povredom članka 6. (stavak 2. izreke).

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524